

ACC. N:R M. 14598:1-3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Småland*

Upptecknare: *Hildur Wickström, Markaryd*

Härad: *Lunnarbo*

Berättare: " " "

Socken: *Markaryd*

Berättarens yrke: *fräken*

Uppteckningsår: *1958*

Född år *1900* i *Traryd*

Delsvar a: "Gudstjänst och nattvardsgång." s. 1-2

Om barn, som föddes i skogen. s. 2-3.

Mördare avrättades på galgbacke. s. 3.

LUF 107

Vad som kanske också är värt att uppteckna - kan väl också vara det, som framlidna personer berättat under sin livstid:

Sälunda berättas om kyrkoherde Ydström (1880-1908) att han gick ut och tvingade folk att gå in i kyrkan och bevista gudstjänsten. Det fanns nämligen en del personer som istället för att gå in i kyrkan - brukade sitta på stengårdsgården och prata. Och sedan när högmässan var slut - gå in i kyrkan och lyssna på kungörelserna. Kyrkoherde Ydström var en kraftig, myndig man - och man vågade inte annat än lyda. Och så blev det ett hastigt slut på ofoget att sitta utanför kyrkan och prata under gudstjänsten.

Kyrkstigen

Från Timfors samhälle finnes en genväg till kyrkan som kallades för kyrkstigen. Längs hela vägen gick en rullstensås som kallades "gäran".

Marknadsplats vid kyrkan

3 forna bider hade man marknadsstånd på andra sidan av vägen vid Markaryds kyrka. Marknadsstånden räckte ungefär lika långt så att kyrkan bildade mittpunkt. Markaryds socken är stor och vidsträckt

och det var väl därför att man hade marknadsplatsen mitt för kyrkan och vid sockenstugan. Numera är marknadsplatsen förlagd till Markaryds köping.

En gumme har berättat om hur ängslig hon var för den stundande kyrkotagningen. Hon hade fött en u.ä. son. Vid kyrkodörren fick hon knäböja på en pall medan prästen läste Järtill upfattade versar. Gumman berättade att lika ängslig hon varit på kyrkvägen - lika glad och lätt var hon om hjärtat, när hon återvände hem.

Det hände också att när ogifta kvinnor fingo barn - så skulle de läsa för prästen och svara på kristendomsfrågor, oaktat de redan voro konfirmerade.

Någon gång på 1700-talet fanns en gästgivare i Markaryd som hade en piga som blev med barn. Oaktat att han var fader till det väntade barnet så körde han ut pigan när hennes stund nalkades. Och det var en julaftenskväll. Kvinnan visste ej vart hon skulle gå - men hon irrade iväg söderut till gränsen mellan Småland och Skåne. Dittkommen gick hon upp och redde sig ett läger av grankvistar under en hög gran. Gästgivarens kornkarl hade varit med resande till Rittsjö gästgivaregård och kom

färbi och hörde hennes skri och rop. Han rusade ur släden och sprang
rapp i skogen och fann gästgivarens pige födande sitt barn.

Barnet som föddes denna jultkväll var en gosse, och han växte upp
och tog platser här och var. Sedan följde han med en skepp och kom utrikes,
och slog sig på handel och blev så småningom en förmögen man. Han
köpte kaffe och sålde i Sverige.

Den muntliga traditionen berättar att han ville märka sin födelseplats
- därför reste han upp ett lånämärke vid länsgränsen. Men för att han
dristats att rista en krona på stenen - så kom han i förhör och blev lands-
förvisad från Sverige för all sin tid.

På 1700-Talet bodde en man i Markaryd som gjort sig skyldig till
mord. Vid denna tid fanns en galgbacke i Markaryd. Mannen som gjort sig
skyldig till mord - blev rannsakad och dömd att avrättas. När han - länglad
i handbojor passerade förbi sin mors stuga på väg till avrättningsplatsen
och fick se henne där utanför sade han: "Tälj nu med mor och tag en
bytta med - så ska du få blod till paltbrödet!"